
DIENST op 23 nov. 2025, 10 uur Herdenking overledenen
Doopsgezinde Gemeente Aalsmeer

Voorgangers: Ellen van Houten-Oranje en Paul F. Thimm
Liturgiegroep: Tilly Overbeek, Ineke van der Stroom, Annigje Leighton, Willy Karssing
Lezer: Marije de Haan
Bindingkoor, leiding, begeleiding, muziek: Wilma Broere
Bloemschikking: Jeannette Philippo en Dick van Leeuwen
Koster: Leon de Graaff Kinderoppas: Puck, Maaïke, Fiona

Koor: “Om liefde gaan wij een leven” (t. H. Oosterhuis/m. H. Rouw)

Welkom en mededelingen

Ontsteken van de grote kaars

Moment van stilte

Gedicht Lied voor overledenen (Hein Stufkens)

Zingen Lied aan het licht: “Licht dat ons aanstoot in de morgen” 601:1,2
(t. H. Oosterhuis, m/ A. Oomen)

Begroeting

Woorden uit Psalm 146 voor ons ter bemoediging en herinnering
- ondanks alles in de wereld:

Vertrouw niet op mensen met macht, bij wie geen redding is.
Vestig je hoop op God
die hemel en aarde heeft gemaakt,
die trouw is in eeuwigheid,
die staat voor het recht van verdrukten,
die eten geeft voor wie honger heeft,
wie gevangen is, bevrijdt,
wie verblind is de ogen opent,
wie vreemdeling is, bijstaat,
en wie wees, weduwe, weduwnaar steunt.

Goedheid, barmhartigheid en vrede voor ons allen,
van God die ons liefheeft
en van Jezus Christus die ons bijblijft
door de Heilige Geest, die troost en uitdaagt. Amen.

Zingen Lied aan het licht: “Alles zal zwichten en verwaaien” 601:3

Gebod

Heer, er valt geen blad van een boom buiten U om.
U bent aanwezig in alle leven
en in de loop der dingen.
U weet van mijn vreugden,
van mijn beproevingen
en van mijn tranen.

Laat die gedachte mijn troost zijn.
U raapt op wat is gevallen en maakt het nieuw. Amen.

Inleiding

We hebben vandaag voor twee lezingen uit het oecumenisch leesrooster gekozen. Van de profeet **Jesaja** horen we over een tijd van herstel, waarbij hij een beeld schetst van een nieuwe wereld waarin gerechtigheid en vrede heersen. Niets liever dan troost 'in een schijnbaar uitzichtloze tijd' wil Jesaja bieden en hoop op toekomst, al is het maar een sprankje.

In **Mattheüs 5** lezen we over hoe die nieuwe wereld er in de ogen van de Eeuwige uit ziet. Jezus roept ons hierin op om de armen van geest, de treurenden en 'de hongerigen naar rechtvaardigheid' te erkennen. De zaligsprekingen zoals de 8 kernwaarden worden genoemd, reiken een levenshouding aan die wil helpen om op een andere manier in het leven te staan. Het is een oproep tot nederigheid en medemenselijkheid. In de ogen van de Eeuwige zijn juist de mensen in de marge of zij die met de nek worden aangekeken de eersten in het Koninkrijk!

Bijbellezing: Jesaja 60:17b-20

Koor: "O Radiant Dawn" (James MacMillan)

Bijbellezing: Matteüs 5:1-10

Zingen "Ga maar gerust..." (t. S. de Vries, m. J. Sibelius) Lied uit overzee II,15

Herdenken van overledenen

* Gedicht "Zij die we liefhebben"

'Zij die wij liefhebben
en dan van ons zijn heengegaan,
zijn niet meer waar zij waren,
maar altijd waar wij zijn.'

* Koor: "Langzaam zie ik hen gaan"
(t. I. Gerhard, m. F. Goodwin)

* Namen noemen, Kaarsen
ontsteken, Blaadjes van de
herdenkboom

* Muziek "Romance sans paroles"
Gabriel Fauré

Overdenking

Lieve mensen, lieve Gemeente,
Vandaag zijn we samengekomen om de namen te noemen van hen die we lief hebben gehad, om hen die ons ontvallen zijn te gedenken en om ons hierin omringd te weten.

De warmte, de verbondenheid en de troost die we van elkaar ontvangen zijn van grote waarde en van blijvende betekenis. Het is geen eenvoudige weg die een mens na verlies zélf moet gaan, maar gelukkig niet alleen! We zijn aan elkaar gegeven om elkaar bij te staan in dagen van vreugde en verdriet. Dat heeft de Eeuwige goed gezien!

We hebben twee Bijbelgedeelten gelezen, allereerst verzen uit het boek Jesaja uit het Oude Testament die door het Bindingkoor ook bezongen zijn, en uit het Nieuwe Testament woorden uit de Bergrede van Jezus uit het Mattheüs-evangelie. Als we de twee teksten naast elkaar leggen, krijgen we een beeld geschetst van wat het betekent om een Gemeente te zijn die zich inzet voor gerechtigheid en zorg voor elkaar. Jesaja herinnert ons aan de belofte dat de Eeuwige niets liever wil dan dat er toekomst voor ons zal zijn, terwijl Jezus in het Mattheüs-evangelie ons oproept om nú al zo te leven en oog te hebben voor elkaar, te beginnen met hen die misschien zo op het eerste gezicht niet opvallen, maar het het meest nodig hebben.

Jesaja trad op in een tijd tussen 537 en 521 voor Christus. Het volk was nog maar net teruggekeerd uit de ballingschap. Onderdrukt waren ze geweest, er heerste armoede en er was gebrek aan zo'n beetje alles. Jesaja wist zich geïnspireerd en gegrepen door wat hij van de Eeuwige gelezen en gehoord had en wist zich geroepen om van daaruit het volk te troosten en nieuwe hoop en moed te geven. Om hen het vertrouwen te geven dat de omstandigheden *een keer* zouden nemen en dat ze op een dag *tóch* weer *blij* konden zijn en er voldoende voorhanden zou zijn om van te leven. De niet ophoudende keten van gewelddaden en rampen, de gebroken muren en onveilige poorten, dat alles zou voorbij gaan en hersteld worden.

De vernieuwde muren en poorten zouden zichtbare tekenen worden van de tijd die komen zou, van Gods Koninkrijk. De mensen hadden veel meegemaakt en stonden voor de opgave een nieuw leven te vinden in een gehavend land. Dan kun je wel een beetje troost en moed gebruiken.

Beelden en ervaringen van toen doen zich ook vandaag de dag aan ons voor als we denken aan de gehavende steden in Oekraïne, Gaza en Soedan. Maar de woorden kun je ook als innerlijke beelden verstaan. Met de dood van iemand die je liefhad lijkt de bodem onder je bestaan te zijn weggeslagen en sta je voor de opgave een weg te vinden in een landschap waarin je de weg niet kent. Verder te gaan zonder die dierbare ander kun je alleen maar met vallen en opstaan en met steun van mensen om je heen, steun die bij je past en waar je een beetje van opknappt.

We lazen bij de voorbereiding van deze dienst de woorden van Jesaja met enige verbazing en verontwaardiging: *de dagen van je rouw zijn voorbij?* Hoe moesten we die woorden verstaan?

Gaat rouw ooit voorbij? Rouw kan op den duur zachter, milder worden. De scherpte kan er door de tijd heen wat vanaf gaan, maar het verdriet van het gemis kan je zomaar weer overvallen, ook al is het vele jaren later.

Dus voorbij, nee, maar als je de woorden beluistert als een verlangen...een verlangen naar een tijd dat het niet meer zo'n pijn zal doen, ook al is het misschien nu nog niet voor te stellen... een verlangen dat je op een dag *tóch* ook weer blij kunt zijn en je jezelf weer even kunt horen lachen. Dat het gemis altijd zal blijven, dat *wéet* je, maar dat het misschien niet meer zo'n pijn zal doen, niet meer zo op de voorgrond zal staan en de boventoon zal voeren, daar kun je naar verlangen. Dat je niet alleen met de dood, maar ook wat meer met het leven bezig kunt zijn. Vandaag misschien nog onvoorstelbaar, maar als verlangen... ja, dan zou het kunnen dachten we.

Door *Mattheüs* voelden we ons bij de voorbereiding van deze dienst uitgenodigd om te delen wat we in óns leven als troost hadden ervaren. In ieder geval het meeleven van mensen, dat je je in je verdriet gezien en gekend weet, maar ook die arm om je schouder of die knuffel of juist *geen* knuffel als je ruimte nodig hebt. Dat je de tijd gegeven wordt die je nodig hebt. En zo af en toe door de tijd heen een mooi gedicht, muziek, een lied, een wandeling in de natuur. We zouden het vandaag zoals we hier zijn áan kunnen vullen met dierbare herinneringen of ervaringen die ons *góed* hebben gedaan. Tekenen die ons vertellen over Gods nieuwe wereld.

De zaligsprekingen of: de waarden van Gods nieuwe wereld, hebben ook iets van een verlangen. Het is nog niet zover, maar wat zou het heerlijk zijn als we zo zouden kunnen leven, als nederige mensen, van binnenuit, open en ontvankelijk, maar ook als gepassioneerde mensen als het om vrede en gerechtigheid gaat, om inzet voor onze naasten. Dat juist zij die kwetsbaar zijn in hun kracht worden gezet, aandacht wordt gegeven, in het licht worden gezet en dat wij daarin iets kunnen betekenen.

Jezus zag in de mensen op die berg van toen, dat we het als mens *ín* ons hebben. De Eeuwige ziet en kent ons verdriet, ons verlangen, onze zachtheid, ons zuivere hart en ons werken aan vrede en hij ziet wat voor moois er in ons schuilt en hij weet het *zéker*, want hij ziet: hierin, in deze mensen - en in ons vandaag - breekt het Koninkrijk door en het is never nooit meer te keren!

Vandaag denken we aan hen die ons zijn voorgegaan. We dragen de herinneringen aan hen met ons mee, ook waar zij ons, al dan niet bewust, de waarden van een nieuwe wereld hebben voorgeleefd en ons daarin iets hebben laten zien van wie God is. God die liefde is en mensen helpt en inspireert om na verlies op een dag weer blij in het leven te kunnen staan, om er weer iets moois en fijns van te maken.

Verdriet over verlies heeft alles met liefde te maken, ze is er de - pijnlijke - keerzijde van. Kahlil Gibran, dichter en filosoof, schreef ooit: *'Wanneer je blij bent, kijk dan diep in je hart en je zult zien dat enkel wat je smart heeft gegeven, je ook vreugde brengt. Wanneer je verdrietig bent, kijk dan opnieuw in je hart, en je zult zien dat je in werkelijkheid weent om wat je vreugde schonk.'* Liefde en verdriet over verlies zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Van hen die ons omringen kunnen we leren dat het *kán*, met vallen en opstaan natuurlijk, maar dat het kan: heentrekken door een tijd van verdriet en pijn zonder bitter of wrokkig te worden en een nieuw leven te vinden. In de levens van de mensen om ons heen hebben we het *wáar* zien worden. Krachtig en onvoorstelbaar tegelijk.

In hun verhalen hoor je dat *júist* door de dood in de ogen te zien en te onderkennen hoe moeilijk ook, dat de ander er *écht* niet meer is en dat dat ook zo blijft, dat dat *tóch* mogelijk kan worden. Ze hebben het aangedurfd om de pijn van het verlies beetje bij beetje toe te laten en op de één of andere manier hebben ze een weg weten te vinden om zich aan te passen aan een nieuwe werkelijkheid.

Zoetjesaan kon er kennelijk ook weer ruimte komen om wat te genieten van de kleine dingen van het leven, waardoor er nieuwe herinneringen aan hun leven toegevoegd werden. Zij zijn degenen die als *geen* ander, ook al kun je alleen maar je eigen weg gaan, begrijpen waar je voor komt te staan als verlies je treft.

Op deze zondag denken we niet alleen aan hen die het afgelopen jaar zijn gestorven, maar gaan onze gedachten vaak ook uit naar hen die langer geleden al gestorven zijn en misschien zelfs naar ons eigen levenseinde en onze gedachten over de dood.

Beelden over een mogelijk leven na dit leven kunnen troost bieden. Er is nog nooit iemand van de dood teruggekomen, we weten er maar weinig van, dan van hen die even aan *de overkant* geweest zijn. Hen hoor je spreken over een prachtig licht of een lied dat klonk, over de mooiste muziek ooit en dat ze wel hadden willen blijven. Er kan ook troost uitgaan van de gedachte dat je hen die je liefhad na dit leven misschien wel weer zult zien of gewaar zult worden. Twee uitspraken zijn me door de jaren heen bijgebleven: 'Ik laat me graag verrassen', en: 'Het zal er wel ontzettend goed zijn, want er is nog nooit iemand van teruggekomen'.

Hoe het ook zij, de woorden dat zij *'die ons zijn voorgegaan voor altijd geborgen zullen zijn in de oneindige goedheid van de Eeuwige'* troosten me altijd weer, omdat ze alles openlaten en tegelijkertijd spreken over een oneindige liefde die alles omvat en waarin je je geliefde *geborgen* mag weten.

Want als je *'los moet laten en anders moet leren vasthouden'*, zoals Manu Keirse ons leert, dan toch het liefst in het vertrouwen dat je hem of haar die je liefhad, geborgen is in de liefde, en met het geloof dat er iemand is die zoveel groter is dan wij en die ons in zijn of haar handen draagt. Amen.

Muziek "Wie lieblich sind deine Wohnungen" (uit: Ein Deutsches Requiem) J. Brahms

Voorbeden, Stil gebed en Onze Vader

God, Bron van levenskracht en hoop,
Stille, liefdevolle, trouwe begeleider van begin tot einde.

Wij danken U dat we niet alleen zijn met onze vreugde en met ons verdriet,
want U hebt ons aan elkaar gegeven tot steun
als familieleden, als vrienden en kennissen, als gemeente van Christus in de wereld.
God, herinner ons als we dat vergeten en ons eenzaam voelen.
Herinner ons ook daaraan dat we naar omzien naar wie kwetsbaar is en het moeilijk heeft. Laat ons zo merken dat U bij ons bent.

Wij danken U dat zoiets als liefde bestaat en niet alleen onverschilligheid en haat.
Zoveel mensen leven vanuit liefde – meer dan vanuit liefdeloosheid, als we om ons heen kijken en dieper over nadenken.
God, maak ons bewust, wanneer mensen onze warmte en liefde extra nodig hebben en wanneer wij zelf behoefte hebben aan een teken van meeleven en begrip. Doordring ons met uw positieve energie van liefde die barmhartig is en vergevingsgezind.

Wij danken U dat we gevoelig en kwetsbaar zijn en niet alleen stoer en flink hoeven zijn.
Geluk en pijn die we beleven vormen ons en kunnen ons milder en menselijker maken.
God, help ons dat we door teleurstellingen en verliezen, onrecht en leed niet bitter worden of wrokkig, maar milder en wijzer, begripvoller en opener voor hen die lijden.
Laat ons een manier vinden om dat wat ons zeer doet te kunnen verwerken zodat er ruimte komt voor de voor het leven en de toekomst dat nog vóór ons ligt.

Wij danken U voor ons sterke verlangen naar gerechtigheid en vrede, naar geborgenheid en echte troost. We kunnen niet zonder hoop en vertrouwen. We kunnen niet zonder verbondenheid en geborgenheid en vrede.
God, daarom bidden we voor allen die dit kwijt zijn, omdat ze leven in onderdrukking en oorlog of omdat ze leven in rouw en verdriet door het verlies van een dierbare.

Help ons om het verlangen te blijven koesteren naar alles wat goed en ons daarvoor in te zetten op deze aarde omwille van vrede en gerechtigheid, omwille van de leefbaarheid en duurzaamheid, omwille van uw koninkrijk van grenzeloze liefde en goedheid.

U ziet ons hart en kent ons zoals we zijn – met onze dankbaarheid en verslagenheid. In de stilte nemen we daarom nu de tijd voor onze diepste gedachten, persoonlijke gevoelens en eigen gebeden. In de stilte luistert u naar ons – ook wat we moeilijk onder woorden kunnen brengen.

...stilte...

Onze Vader die in de hemelen zijt,
 Uw naam worde geheiligd
 Uw Koninkrijk kome,
 Uw wil geschiede, gelijk in de hemel, also ook op de aarde.
 Geef ons heden ons dagelijks brood
 en vergeef ons onze schulden,
 gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren.
 En leidt ons niet in verzoeking, maar verlos ons van het kwaad.
 Want van U is het Koninkrijk en de kracht
 en de heerlijkheid in eeuwigheid.
 Amen.

Zingen “De steppe zal bloeien”
 t. H. Oosterhuis, m. A. Oomen)

608 (alle 3)

Als afsluiting van deze dienst ontvangen we de zegen voor deze week.
 Het koor zal ons de zegen toezingen –
 de mooie Irish Blessing - zo aards, alledaags en puur.

Dit zijn de woorden in het Nederlands vertaald:

*Moge de weg je tegemoetkomen,
 Moge de wind altijd in je rug zijn,
 Moge de zon warm op je gezicht schijnen,
 En de regen zacht op je velden vallen
 En tot we elkaar weerzien,
 Moge God je vasthouden,
 Voor altijd in de palm van Zijn hand.*

Koor zingt de Zegenbede (Irish Blessing) (trad., m. B. Chilcott)

→ Collecten bij de uitgang:

1^e voor Stichting Doopsgezinde Geloofsopbouw en Solidariteit (Zending)

2^e voor werk van onze Doopsgezinde Gemeente Aalsmeer